

Trumpai drūtai

Pagaliau. Po kone ištisus metus trukusių ginčų, protestų, susirašinėjimų, svarstymų "krito" Panevėžio apskrities valdytojo P. Zablockio priimtas įsakymas Nr. 22 "Dėl Apskrities tarybos sudarymo", kuriuo į šią tarybą neteisėtai buvo įtraukti žemės ūkio valdybų viršininkai. Gegužės 2 dienos nutarimu Vyriausybė jį, kaip pažeidžiantį Lietuvos Respublikos apskrities valdymo įstatymo 15 straipsnį, panaikino. Teisybė šį kartą nugalėjo. Ar reikėjo taip ilgai toleruoti savo bendraminčio užsispyrimą?

***

Adomynės kaimo žmonėms gegužės pirmoji buvo darbo diena. Šimonių seniūnijos iniciatyva čia tvarkytas buvusio dvaro parkas. Seniūnas D. Bardauskas džiaugėsi ypač uoliai dirbusiais vietos pagrindinės mokyklos mokytojais ir mokiniais, prašė jiems per mūsų laikraštį nuoširdžiai padėkoti, tačiau kartu apgailestavo, kad daugelis gyventojų šiai talkai buvo abejingi. Į kvietimą neatsiliepė ir dar veikiančios tenykštės žemės ūkio bendrovės. Talkų, pasak D. Bardausko, bus organizuojama ir daugiau. Tikimasi, kad į jas kitąsyk susirinks daugiau žmonių.

***

Ketvirtadienį, gegužės 9 d., rajono savivaldybės ir Alizavos seniūnijos vadovai Žaidelių pradinėje mokykloje susitiko su vietos gyventojais.

Apibūdinus rajono biudžeto vykdymo, finansų būklę, kaimo kultūros ir švietimo įstaigų pertvarkos programą, ilgai ir karštai diskutuota dėl vietos pradinės mokyklos uždarymo. Žaideliečiai tikino patys prisidėsia prie mokyklos remonto ir išlaikymo, kad tik jų 15-os pradinukų nereikėtų leisti į Palėvenėlę. Savo argumentus dėl kaimo kultūros ir švietimo įstaigų perspektyvos išsakė rajono meras V. Mockus, savivaldybės administratorius V. Beinoris. Po susitikimo buvo apžiūrėtos Žaidelių mokyklos medicinos punkto ir Palėvenėlės pagrindinės mokyklos patalpos, kalbėta su šių įstaigų vadovais.

***

Per praėjusią savaitę nuo difterijos paskiepyti 2063 rajono gyventojai. Aktyviausiai šioje masinėje kampanijoje dalyvavo transporto, prekybos, viešojo maitinimo ir medicinos įstaigų darbuotojai.

Iš viso rajone per tris savaites paskiepyta 5917, arba daugiau nei pusė visų reikalingų paskiepyti žmonių.

***

Gegužės 9 d. rajono meras V. Mockus pasirašė potvarkį, kuriuo įpareigojo uždarają akcinę bendrovę "Kupiškio komunalininkas", kad iš gyventojų, savo transportu nuvežusių buitines šiukšles į sąvartyną, jos būtų priimamos nemokamai.

Buvusių politinių kalinių ir tremtinių DĖMESIUI!

Pateikus reabilitacijos pažymą, asmens dokumentus ir fonotruašką, buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams rajono savivaldybėje išduodami pažymėjimai, suteikiantys teisę nemokamai važiuoti vietiniu keleiviniu transportu.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos nariai kreipiasi į šios sąjungos Kupiškio skyrių, o asmenys, nepriklausantys minėti sąjungai - į rajono savivaldybės globos ir rūpybos skyrių. Teirautis telefonu 51195.

Rajono savivaldybės globos ir rūpybos skyrius

"Atgaiva" kviečia

Maloniai kviečiame kupiškėnus užsiprenumeruoti rajono laikraštį "Atgaiva" šių metų antrajam pusmečiui. Jame Jūs rasite svarbią informaciją, savivaldybės žinias, patarimus, politines apžvalgas, kiekvienos savaitės televizijos programas ir daugybę kitų dalykų.

Prenumeratą, kurios kaina 6 mėn. tik 6 Lt, o 3 mėn. - 3 Lt, priima visi rajono paštai, laiškininkai, seniūnai, visuomeniniai platintojai.

Nelikite be "Atgaivos". Neturėsite jos - Jums reikalingų žinių paieškai būsite priversti išleisti keleriopai daugiau pinigų ir laiko.

Jonai, pasakyk Onai ir kitiems, kad...

Migonyse yra muziejus, kurį įkūrė ūkininkas Vytautas Pulikas. Po tėvų mirties troboje, kur jie gyveno, jis paliko visus senovinius baldus ir tuos pačius užtiesalus. V. Pulikas yra medžio drožėjas ir briedžio ragų rinkėjas. Ko ten nepamatysi! Ir iš kelmo gyvatė lenda, ir paukščiukai ant kamizų tupi, ir ežiukas puškuoja, ir šerno, paukščių iškamšos sienas puošia... O jau drožinių, drožinių! Sunku suskaičiuoti ir kiekvieną apibūdinti.

Vytauto Puliko kaimynas Antanas Vanagas - irgi išradingas žmogus. Iš savo gimtines Nociūnų kaimo persikėlė vėjinį malūną. Dabar, kai pučia vėjas, susimala grūdus. Jaunystėje buvo stalius. Dirbo spintas, langus, kuparus, karstus. Visą mokėjo. Šiuo metu jau sveikatos nebeteri, tai vakarais dažnai bandoniją pavirkdo. Sūnus Petras ūkininkauja. Daug jam padeda ir Šepetoje gyvenantis brolis Vytautas. Kai stipresnis vėjas būna, Antanas paleidžia aitvarą, pakylantį net iki 500 m aukščio.

Dar daugiau įvairių naujienų sužinosite, jei užsiprenumeruosite "Atgaivos" laikraštį. O jeigu Jūs, mieli skaitytojai, ką įdomaus visiems turite papasakoti, parašykite laišką šio savaitraščio redakcijai.

Aldona STROLIENĖ

Motinos dienos aidai

Migonyse Motinos dienos minėjimą surengė vietos kultūros namų vadovė A. Rutkevičienė. Dainų posmais mamas pasveikino pradinės mokyklos mokinės, pasipuošusios vienodais gražiais drabužėliais, kuriuos nupirko mokytoja D. Kunčienė. Skudučiaiis grojo D. Tvaskienė su seserimi Vaiva. Jos abi taip pat dainavo ir vaidino. Negailėjo žiūrovai plojimų ir kitiems koncerto dalyviams: R. Samukaičiui, A. Strazdui, J. Misienei, šių eilučių autorei. Buvo parodytas scenos vaidelis "Motinos palaiminimas", intemedija "Aš mamytės sūneliukas", vie- no veiksmo komedija "Sidabrinės skyrybos".

Po programos mokinukės ir mažesni vaikučiai visus saviveiklininkus apdailijo narcizų žiedais.

Aldona STROLIENĖ

***

Jau seniai antašaviečiai buvo pasiilgę šventinių renginių. Džiaugėsi jais gegužės 5-osios sekmadienį. Po šv. Mišių vietos bažnyčioje visi buvo pakviesti į kultūros namų direktorės suorganizuotą Motinos dienos minėjimą.

Mamas, močiutes sveikino kultūros namų direktorės V. Murolienės suburtas vaikų etnografinis kolektyvas, Z. Povilonienės vadovaujami Antašavos pagrindinės mokyklos ansambliai.

Geros nuotaikos į namus grįžo visi koncerto dalyviai. Laukiame daugiau tokių renginių!

Ona PAULIUKIENĖ

Ar pažįstame save?

Kas aš? Kaip gyvenu? Kas mano draugai? Ir dar daug ką būtų galima paklausti savęs. Keistai atrodo? Visai ne! Daugelis turbūt apie tai dažnokai susimąsto. Ypač dabar, kai žmonės nori surasti savo vietą gyvenime.

Iš tiesų, ar mes pažįstame save taip, kaip norėtume pažinti? Veidrodyje matom savo veidą ir nedelsdamos (rašau šį straipsnelį moterims - V. P.) galime pasakyti, jog esam patenkintos savimi ar ne. Kaip gyvenam, taip ir atrodom...

Drabužis pakeičia žmogaus išorę. Plaukus galima dailiai sušukuoti, papuošti įvairiomis sagėmis, blizgučiais... Smagu avėti naujais, patogiais bateliais. Bet kas bus, jei imsime keisti vidinį pasaulį kas valandą, kas minutę?

Sakot, jog taip nebūna. Būna, ir dar kaip! Susitikę kalbasi draugės, klega, čiauška, džiaugiasi viena kita ir vis žvilgčioja į šalis, ar kas nors pastebi jas. Išsiskiria, susitinka kitą pažįstamą ir... apie pirmąją ima pasakot viską atvirščiai, apverčia aukštyr kojom, kaip ta vārna Albertina. Ir jokios nuoskaudos niekas nepatiria. Bent jau tą akimirką.

O po kelių dienų?! Kažkodėl nusišuka praeidama draugė, nesisveikina antroji... Kas atsitiko? Nesuprantami dalykai?! Ne, mielosios, viskas labai aišku. Draugystė truko labai trumpai, nes jos praktiškai ir nebuvo. Nebuvo supratimo, artumo, pagarbos. Tada tik norėjosi kuo daugiau kalbėti, tarkšti, nesvarbu apie ką. Tuščios kalbos visada pridaro aibę nemalonių. Neretai ir kartėlio ašarą tenka nubraukti. Sunku?! Be abejo.

Tad pamąstykim visos, ar pažįstame save, ar mokame vertinti kitų nuomonę, ar branginame draugystę, be kurios gyventi neįmanoma? Lauksiu atsakymų į šiuos klausimus. Galite rašyti į Žaidelių pradinę mokyklą. Būsiu dėkinga.

Vida PALIONIENĖ

Lietus maldai nesutrukdė

Praėjusiais metais vieną gegužės sekmadienį išsiruošiau į Nociūnų autobusų sustojimo stotelę, norėdama nuvažiuoti Kupiškio bažnyčion. Pavėlavau. Nusprendžiau laukti kito autobuso, nes reikėjo susitikti su krikščioniais demokratams. Sėdėdama pakelyje ant suoliuko, pasijutau tarsi tarpukario Lietuvos kaime: nesigirdėjo traktorių burzgimo, laukuose nesimatė dirbančių žmonių. Ramus sekmadienis. Tik gegutė krūmuose kukuoja ir lakštingalos gieda. Išsiėmiau rožančių ir meldžiuosi. Staiga iš kiekvieno kiemo pasipylė žmonės su mažais vaikais. Visi skubėjo vienon pusėn. Išėjus iš dviaukščio namo a. a. E. Burokieni, paklausiau, koks čia sujudimas, kur paskubomis visi lekia? Ji paaiškino, kad tie, kurie neturi savo mašinų, užėjus stipriam lietui, negalėjo nuvažiuoti į Šimonių bažnyčią. Dabar dvyliką valandą melsis prie papuošto šv. Marijos paveikslu pas P. Raščių. Ir dar pridūrė, kad čia tokios tradicijos kasmet.

Koks vieningas kaimas, ir kad taip būtų visur!

Aldona STROLIENĖ

Rinkos ekonomikos sąlygomis, kai plati prekių ir paslaugų pasiūla, vartotojas, lyginamas jų kainas, kokybę bei kitas savybes, stengiasi išsirinkti jo reikmėms labiausiai atitinkančius gaminius. Dėl to vartotojui būtini nuoseklūs ir aiškūs teisiniai dokumentai jo teisėtiems interesams rinkoje ginti. Turime įsisaugoti, jog fiksuotos kainos prekėms ir paslaugoms jau daugiau nebeegzistuoja. Jas nuo 1995 m. balandžio mėnesio nustato pati rinka, atsižvelgiant į mokios paklausos joms dydį. Kiekvienoje parduotuvėje kainos gali skirtis, nes jos sudaromos remiantis rinkos ekonomikos diktuojamomis sąlygomis arba laisva rinkos kainodara. Tai dar nereiškia, kad prekių ar paslaugų kainos gali būti diktuojamos pagal šių įstaičių savininkų ar jų darbuotojų įgeidžius. Vis dėlto mūsų nerimas būtų kur kas mažesnis, jeigu geriau žinotume svarbiausių teisinių dokumentų visumą, ginančią vartotojų interesus.

Iš tarptautinių teisinių dokumentų itin svarbią reikšmę turi 1985 metais Generalinės Asamblėjos priimti direktyviniai vartotojų interesų apsaugos principai, kurių nuostatas daugelio pasaulio šalių vyriausybės jau vykdo. Mums, vartotojams, šiuos principus tikslinga įsidėmėti, nes jie laikytini pasaulinio vartotojų judėjimo už savo teises svarbiausiomis kryptimis. Jos numatytos ir mūsų šalies Seimo 1994 m. lapkričio 10 d. priimtame Vartotojų teisių gynimo įstatyme. Šios direktyvinių principų nuostatos mums suteikia:

1. Teisę į mūsų pagrindinių poreikių patenkinimą.
2. Teisę į vartojimo interesų gynimą.
3. Teisę į objektyvią informaciją apie prekes ir paslaugas.
4. Teisę į prekių ir paslaugų pasirinkimą rinkoje.
5. Teisę į materialinės ir moralinės žalos atlyginimą, kai prekės ir paslaugos savininkas pažeidžia rinką reguliuojančius teisinius

dokumentus.

6. Teisę į skundo pateikimą, siekiant atstatyti savo pažeistas teises.

7. Teisę į švietimą vartojimo srityje.

8. Teisę į sveiką produktą ir paslaugą bei juos supančią aplinką.

Mūsų šalies Vartotojų teisių gynimo įstatymas nustato ir garantuoja gyventojų, kaip prekių ir paslaugų vartotojų, teises, gina jų ekonominius ir socialinius interesus, reguliuoja pardavėjų bei paslaugų, išskyrus sveikatos priežiūros paslaugas, teikėjų santykius. Šio įstatymo pirmasis straipsnis aiškina:

- vartotojas - asmuo, kuris perka prekę ir naudoja paslaugomis asmeniniams ir namų ūkio poreikiams;

- gamintojas - juridinis ar fizinis asmuo, įstatymų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą ir gaminantis prekes parduoti;

- pardavėjas - juridinis ar fizinis asmuo, įstatymų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą ir vartotojui realizuojantis prekes;

- paslaugų teikėjas - juridinis ar fizinis asmuo, įstatymų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą ir atliekantis vartotojui darbus pagal sutartis;

- prekės (paslaugos) garantijos laikas - standartizacijos norminiuose dokumentuose ar sutartyse nustatytas laikotarpis, per kurį, kai išaiškėjo, kad įgyta prekė (paslauga) neatitinka garantuojamos kokybės, vartotojas turi teisę į nemokamą prekės (paslaugos) taisyklę arba pakeitimą geros kokybės preke (paslauga) ar už prekę (paslauga) sumokėtų pinigų gražinimą, jei neįrodyta, kad buvo pažeistos prekės (paslaugos) vartojimo (naudojimo) taisyklės. Garantijos laikas prasideda prekės pardavimo (paslaugos suteikimo) diena;

SKAITYTOJŲ PAGEIDAVIMU Savo teises būtina žinoti

- prekės laikymo (realizavimo) garantinis laikas - tai standartizacijos norminiuose dokumentuose ar sutartyse numatytas laikotarpis nuo prekės pagaminimo datos, per kurį leidžiama tą prekę realizuoti, laikant ją šių norminių dokumentų ar sutarčių nustatytais sąlygomis;

- prekės tarnavimo laikas - laikotarpis nuo prekės naudojimo pradžios iki jos nebetikimo naudoti.

Norminiu privalomuoju dokumentu laikomas toks, kuriame nustatytas prekių saugumo bei privalomasias vartojamųjų savybių normas turi vykdyti gamintojas, paslaugų teikėjas ir pardavėjas. Deklaruojamasis norminis dokumentas yra tas, kurį nurodo gamintojas, paslaugos teikėjas ar pardavėjas, tuo įsipareigodamas vykdyti visus šio dokumento reikalavimus.

Vartotojai turi teisę: 1) savo nuožiūra pirkti prekes ir gauti paslaugas; 2) įsigyti geros kokybės ir saugias prekes bei paslaugas; 3) reikalauti atstatyti pažeistas teises ir atlyginti nuostolius; 4) gauti informaciją apie prekes, paslaugas bei savo, kaip vartotojo, teisių įgyvendinimo ar atstatymo tvarką; 5) laisvai jungtis į vartotojų organizacijas; 6) gauti valstybės valdžios ir valdymo institucijų bei vartotojų organizacijų pagalbą atstatant pažeistas teises.

Šiame įstatyme taip pat aptariamos prekių pardavimo ir paslaugų teikimo, jų kokybės sąlygos. Pažymima, kad kokybė turi būti ne blogesnė negu numatyta standartizacijos norminiuose dokumentuose bei sutartyse. Už parduotų prekių (suteiktų paslaugų) kokybę atsako pardavėjas (paslaugų teikėjas). Jei vartotojas nusipirko netinkamos kokybės

(Nukelta | 3 psl.)

Savo teises būtina žinoti

(Atkelta iš 2 psl.)

maisto prekę, jis turi teisę ją pakeisti į tokią pat gerą prekę arba gražinti pardavėjui ir atsiimti sumokėtus pinigus. Šia teise galima pasinaudoti, kol nesibaigė minėtos prekės laikymo (realizavimo) garantinis laikas. Šiam laikui pasibaigus, prekė gali būti parduodama tik nustatyta tvarka, pratepus prekių laikymo (realizavimo) laiką ir pardavėjui apie tai įspėjus vartotoją. Pardavėjui, atlyginusiam pirkėjui padarytą žalą, gamintojas, dėl kurio kaltės ji padaryta, regreso tvarka apmoka susidariusius nuostolius.

Aptariamo įstatymo informavimo straipsnyje rašoma, kad vartotojas turi teisę gauti išsamią ir teisingą informaciją valstybine kalba apie prekių ir paslaugų įsigijimo sąlygas, jų kokybę, saugumą, vartojimo būdą, garantijos ir keitimo laiką, prekių pirkimo sutarties nutraukimo tvarką, taip pat kitą jam reikalingą informaciją. Jei vartotoją suklaidina neteisinga reklama ir dėl to jis turi nuostolių, reklamos pateikėjas privalo juos atlyginti.

Įstatyme nurodoma ir kaip ginamos pažeistos vartotojų bei visuomeninių vartotojų organizacijų teisės, komentuojama jų pažeidėjų atsakomybė. Čia pravartu pabrėžti, kad pirkimo-pardavimo ir paslaugų teikimo sutarčių sąlygos negali prieštarauti Respublikos įstatymams. Jei, pažeidus vartotojų teises, žmogui padaroma moralinė žala, pažeidėjas ją privalo atlyginti.

Iškilus abejonių dėl maisto produktų, žinokime, jog mūsų šalyje pagamintoms maisto prekėms yra būtinas gamintojo kokybės pažymėjimas arba juridinę galią turintys prekes palydinčiai dokumentai, kuriuose yra atžyma apie kokybės atitikimą norminių dokumentų reikalavimams, parduodant importines maisto prekes, būtina turėti patvirtintos formos higienos centro ar valstybinės veterinarijos tarnybos leidimą.

Paaiškėjus, kad parduota ne maisto prekė neatitinka jos kokybę reglamentuojančių reikalavimų, įstatymas suteikia teisę pirkėjui per nustatytą prekes gamintojos laiką (o jei jis nenustatytas - per 6 mėn. nuo prekės pirkimo dienos) iš jos pardavėjo reikalauti: 1) pakeisti netinkamos kokybės prekę; 2) neatlygintinai pašalinti prekės defektus; 3) sumažinti jos kainą; 4) nutraukti pirkimo-pardavimo sutartį ir atlyginti nuostolius atsižvelgiant į infliacijos indeksą.

Įsigijus nevykusį pirkinį, pravartu neužmiršti Vyriausybės 1995 m. lapkričio 27 d. nutarimu Nr. 1496 "Dėl Lietuvos Respublikos prekybos įmonėse pirtų prekių keitimo taisyklėse esančio skyrelio "Ne maisto prekių, kurioms nustatytas gamintojos laikas, keitimo ypatumai" reikalavimų. Reikėtų žinoti ir viešojo maitinimo bei prekybos alkoholiniais gėrimais minėtoje įmonėse taisyklės, kurios patvirtintos atitinkamai Vyriausybės 1995 m. kovo 10 d. ir tų pačių metų lapkričio 17 d. nutarimais Nr. 360 bei 1459.

Mūsų šalyje besiformuojančios rinkos ekonomikos vartotojui savo vaidmenį joje būtina suvokti naujoviškai. Tai pirmiausia būtų labiau teisiniu požiūriu įsisaumonintų reikalavimų formavimas. Todėl visiems vartotojams rekomenduotina daugiau domėtis teisiniais dokumentais, reglamentuojančiais vartotojų teises. Tiksliausia būtų vartotojų teisių gynimo galimybes pradėti aiškintis nuo pažinties su šime rašinyje aptartu Vartotojų teisių gynimo įstatymu, o vėliau - nuo mažmeninės prekybos, prekybos įmonėse pirtų prekių keitimo, viešojo maitinimo bei paslaugų teikimo taisyklių nagrinėjimo.

Vida VAITONIENĖ
Rajono savivaldybės
ekonomikos ir komunalinio
ūkio skyriaus vyresnioji
ekonomistė

Pastebėjimai

Kaimo žmogus visada buvo nustumtas todėl, kad jis buvo žiburių, o žiburiui tamsa visuomet norėjo atimti šviesą.

***

Jei nesėdėjai ir nesėdi šiandien aukštoje kėdėje, tau niekas nepadės - atsuks nugara.

***

Visų ponų rankos ištiestos į kaimietį - duonos, pieno, mėsos, pinigų ir balso per rinkimus.

***

Artėjant rinkimams, visos partijos lakštingalų balsais sučiulba.

A. S.

Štrichų kodas garantuoja kokybę

Mūsų parduotuvėse vis dažniau pasirodo importinių prekių, pažymėtų tam tikrais skaitmenimis, taip pat baltais ir juodais vertikaliais brūkšniais. Tai vadinamasis štrichų kodas. Juo užšifruota informacija apie svarbiausius produkto duomenis. Daugeliui pirkėjų štrichų kodas yra nesuprantamas kaip ir Egipto hieroglifai. Tačiau čia nėra jokios paslapties.

Truputis istorijos

Šio šimtmečio pradžioje Harvarde (JAV) buvo apginta disertacija štrichų kodo tema, o netrukus po Antrojo pasaulinio karo buvo patvirtintas ir štrichų kodo patentas. Pirmąkart praktiškai šią sistemą pritaikė JAV geležinkelininkai. 1973 metais Jungtinės Amerikos Valstijos įsiveda Universalų prekinį kodą (UPC), o 1977 metais iš pradžių Europoje, po to ir kitose šalyse įsivertino Europos kodavimo sistema - EAN (žiūrėkite schemą). Apie 90 proc. prekių, pagamintų Amerikoje, 80 proc. - Vokietijoje, 70 proc. - Prancūzijoje, beveik 45 proc. - Švedijoje ir t. t., yra šiandien koduojamos pagal šias taisykles. Kiti kodai ("Codabar", "Code 11", "93" ir kt.) nebuvo plačiai pritaikyti.

Štrichų "hieroglifus" reikia žinoti

Kiekvienai gamtinio rūšiai suteikiamas tam tikras numeris, dažniausiai susidedantis iš 13 skaitmenų (pagal Europos kodavimo sistemą - EAN - 13). Išnagrinėkime, pavyzdžiui, kodą 8595004381207. Pirmieji du skaitmenys (85) reiškia produkto kilmę (šalį gamintoją ar šalį pardavėją), šiuo atveju tai Čekija ir Slovakija. Kiti penki skaitmenys (95004) - tai firma gamintoja, dar kitį penki (38120) - prekės pavadinimas, jos vartojimo savybės, dydžiai, svoris, spalva. Paskutinis skaitmuo (7) - kontrolinis, naudojamas patikrinti štrichų skaičiavimo tikslumą skeneriu.

Pasitaiko atveju, kai šalis gamintoja pažymima trimis ženklais, o firma gamintoja - tik keturiais. Smulkios prekės gali turėti tik 8 skaitmenų kodą - EAN - 8.

Beje, asociacija EAN buvusioms Sovietų Sąjungos respublikoms patvirtino dešimt triženklį kodų - nuo 46 (0) iki 46 (9).

Specialistai išvardija keletą štrichų - kodų atsiradimo priežasčių. Svarbiausia jų - kodų pagalba kontroliuojama produkcijos kokybė.

Parengta pagal 1994 04 08 "Lietuvos aidą" straipsnį

Štrichų kodas

00 - 01,	JAV ir Kanada
03 - 04, 06	Prancūzija
30 - 37	Bulgarija
38 (0)	Vokietija
40 - 43	Japonija
49	Didžioji Britanija
50	Ir Šiaurės Airija
52 (0)	Grakija
52 (9)	Kipras
54	Belgija ir Liuksemburgas
56 (0)	Portugalija
56 (9)	Islandija
57	Danija
59 (9)	Vengrija
60 (0-1)	Pietų Afrikos Respublika
64	Suomija

VALSTYBIŲ GAMINTOJŲ KODAI

69 (0)	Kinija
70	Norvegija
72 (9)	Izraelis
73	Švedija
75 (0)	Meksika
76	Šveicarija
77 (0)	Kolumbija
77 (3)	Urugvajus
77 (5)	Peru
77 (9)	Argentina
78 (9)	Brazilija
80 - 83	Italija
84	Ispanija
85 (0)	Kuba
85 (9)	Čekija ir Slovakija
86 (0)	Jugoslavija
86 (9)	Turkija
87	Olandija
88 (0)	Pietų Korėja
88 (5)	Tailandas
90 - 91	Austrija
93	Australija

TELEVIZIJA

LIETUVOS

PIRMADIENIS, V.20

9.00 TV techninė profilaktika.
17.55 Programa.
18.00 Žinios.
18.10 Mokomoji programa.
18.25 Baltarusių programa.
18.40 Žinios.
18.50 Programa vaikams.
19.20 Pirmasis kanalas.
19.40 "Atgarsiai".
20.00 01, 02, 03.
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 Vaid. f.
22.45 TV anonsas.
22.50 "Pasaulio koncertų salėse". Pertraukoje -
23.15 Vakarų žinios.

ANTRADIENIS, V.21

7.00 Labas rytas.
9.00 01, 02, 03.
9.20 TV katalogas.
17.55 Programa.
18.00 Žinios.
18.10 Laida lenkų k.
18.40 Žinios.
18.50 TV anonsas.
18.55 F. vaikams.
19.20 TV žurnalas "Tavo laikas".
19.50 "Kryžminė ugnis".
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 F "Giminės".
22.00 TV anonsas.
22.05 Kultūros žurnalas "Ženklai".
22.35 Lietuvos kultūrizmo čempionatas.
23.15 Vakarų žinios.
23.30 Žurnalas jaunimui "Beveik rimtai".

TREČIADIENIS, V.22

7.00 Labas rytas.
9.00 TV katalogas.
17.55 Programa.
18.00 Žinios.
18.10 Gyvoji prancūzų k.
18.40 Žinios.
18.50 TV anonsas.
18.55 Laida moksleiviams "Gimnazistai".
19.25 Katino Gogencolėrio sapnai ir kelionės.
19.40 "TV forumas".
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 Loterija "Perlas".

21.20 LIFE dienoraštis.

21.35 "Krantas".
22.35 TV anonsas.
22.40 F. "Giminės".
23.30 Vakarų žinios.

KETVIRTADIENIS, V.23

7.00 Labas rytas.
17.55 Programa.
18.00 Žinios.
18.10 TV žaidimas "Milijonierius".
18.25 Vyriausybė nutarė...
18.40 Žinios.
18.50 Krikščionio žodis.
19.00 TV anonsas.
19.05 Laida vaikams.
19.30 TV artelė.
20.10 Mūsų namas.
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 "9 amatai".
22.00 TV anonsas.
22.05 F. "Giminės".
22.55 Europa šou.
23.25 Vakarų žinios.
23.40 Sporto laida futbolo mėgėjams.

PENKTADIENIS, V.24

7.00 Labas rytas.
17.55 Programa.
18.00 Žinios.
18.10 Linksmųjų ir išradingųjų klubo finalas.
18.40 Žinios.
18.50 TV anonsas.
18.55 Programa vaikams.
19.20 Kalbos viktorina "Moki žodį - žinai kelią".
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 "Atvirumo valanda".
21.55 TV anonsas.
22.00 Laisvės alėja.
22.20 Muzikinis viešbutis.
23.00 Vakarų žinios.
23.15 Madų videožurnalas.
23.40 F. "Nusikalstamas teisingumas".

ŠEŠTADIENIS, V.25

8.00 Labas rytas.
10.00 Sodų kraitė.
10.30 "Šarka".
11.00 Mūsų kalba.
11.30 "Kelias".
12.00 TV anonsas.
12.05 Pasaulio sportas.
12.55 Šachmatų klubas.
13.05 "Lietuvos olimpiečiai".
13.25 "Ūdros įlankėlė".

13.55 "Nakviša".

14.55 Baltijos šalių TV žurnalas.
15.25 Lietuvos vaikų ir moksleivių TV konkursas "Dainų dainelė-96".
16.25 Spektaklis "Piršlybos".
17.10 Koncertas.
17.40 "Milijonierius".
17.55 TV anonsas.
18.00 Žinios.
18.10 Mokslo ir studijų žurnalas.
18.35 Akimirksnis iš jaunųjų atlikėjų festivalio "Atžalynas".
19.20 Dok. f. ciklas.
19.50 "Kino pasaulyje".
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 Loterija "Perlas".
21.20 LIFE dienoraštis.
21.35 "Mūsų miesteliai".
22.35 TV anonsas.
22.40 "Šalutinis poveikis".
23.25 Vakarų žinios.
23.40 "Šauniasia pasaulyje muzikos šventė".

SEKMADIENIS, V.26

9.00 Programa.
9.05 Liudykime Kristų.
9.25 Sveikata.
9.50 Laida vaikams.
10.30 "Slaptoji misija".
10.55 "TV lego".
11.25 "Septynios Kauno dienos".
12.10 TV anonsas.
12.15 "Krepšinio pasaulyje".
12.45 Dok. f.
13.15 Spektaklis.
14.10 "Azimutai".
15.00 Žinios.
15.05 Sveikinimų koncertas.
16.00 "Namelis prerijose".
16.50 "Užėikit, sveteliai".
17.25 "Atmintis".
17.55 TV anonsas.
18.00 Žinios.
18.10 "Keliai. Mašinos. Žmonės".
18.40 "Gyvybės žalias medis".
19.10 "Aenne Burda" konkursas Lietuvoje.
19.30 Lietuvos pirmosios lygos "A" grupės futbolo čempionatas.
20.30 Panorama.
21.05 Sporto studija.
21.15 Pirmasis kanalas.
21.35 "Videokaukas".
23.15 Vakarų žinios.

23.30 Reportažas iš "poezijos pavasario-96" baigiamojo vakaro.

TELE-3

PIRMADIENIS, V.20

7.55 Programa.
8.00 CNN žinios.
8.30 100 proc.
8.35 F. "Santa Barbara".
18.25 Programa.
18.30 F. vaikams.
18.55 100 proc.
19.00 "Stilius".
19.30 F. "Santa Barbara".
20.30 "Naujienos. Nuomonės".
21.00 Žinios.
21.15 Sporto naujienos.
21.30 F. "Akapulko karštis".
22.20 "Detektorius".
23.00 Žinios.
23.15 100 proc.
23.20 Sporto naujienos.
23.30 Dok. f.

ANTRADIENIS, V.21

7.55 Programa.
8.00 CNN žinios.
8.30 100 proc.
8.35 F. "Santa Barbara".
18.25 Programa.
18.30 F. vaikams.
18.50 100 proc.
19.00 "Mokslas ir technologija".
19.30 F. "Santa Barbara".
20.30 Medicinos laida.
21.00 Žinios.
21.15 Sporto naujienos. 2
1.30 F. "Kelias į dangų".
22.25 Pasaulio sportas.
23.00 Žinios.
23.15 100 proc.
23.20 Sporto naujienos.
23.30 POP TV.

TREČIADIENIS, V.22

7.55 Programa.
8.00 CNN žinios.
8.30 100 proc.
8.35 F. "Santa Barbara".
18.25 Programa.
18.30 Animac. f.
18.55 100 proc.
19.00 TV žurnalas "Statyba".
19.30 F. "Santa Barbara".
20.30 "Europos kaleidoskopas".
21.00 Žinios.

(Nukelta | 5 psl.)

(Atkoita iš 4 psl.)

21.15 Sporto naujienos.
21.30 F. "Kelias į dangų".
22.30 Muzika.
23.00 Žinios.
23.15 100 proc.
23.20 Sporto naujienos.
23.30 F. "Po pamokų".

KETVIRTADIENIS, V.23

7.55 Programa.
8.00 CNN žinios.
8.30 100 proc.
8.35 F. "Santa Barbara".
18.25 Programa.
18.30 Animac. f.
18.55 100 proc.
19.00 Langas į gamtą.
19.15 Dok. f. ciklas.
19.30 F. "Santa Barbara".
20.30 Dok. f. ciklas.
21.00 Žinios.
21.15 Sporto naujienos.
21.30 Vaid. f.
23.10 Žinios.
23.25 100 proc.
23.30 Sporto naujienos.
23.40 Laukiniai Pietūs.

PENKTADIENIS, V.24

7.55 Programa.
8.00 CNN žinios.
8.30 100 proc.
8.35 F. "Santa Barbara".
18.25 Programa.
18.30 Animac. f.
18.55 100 proc.
19.00 "Detektorius".
19.30 F. "Santa Barbara".
20.30 "Europos scena".
21.00 Žinios.
21.15 Sporto naujienos.
21.30 F. "Kalnietis-3".
22.30 Muzika.
23.00 Žinios.
23.15 100 proc.
23.20 Sporto naujienos.

ŠEŠTADIENIS, V.25

9.30 Programa.
9.35 F. vaikams.
10.30 Dok. f. ciklas.
11.00 Vesternas "Pragaro miestas".
12.00 "Kalnietis-3".
13.00 POP TV.
14.00 Muzikos maratonas.
15.30 "Transformeriai".
16.30 "Akapulko karštis".
17.30 "Mokslas ir technologija".
18.00 "Kelias į dangų".
19.00 "Pasaulio aidas".
19.30 "Nuo... iki..."

19.55 Dok. f. ciklas.
20.25 "Karaokės rytas".
20.35 Animac. f.
21.00 Žinios.
21.15 Muzika.
21.30 Vokietijos miestai.
22.30 F. "Įkalintas Artimuosiuose Rytuose".
24.00 Žinios.

SEKMADIENIS, V.26

9.25 Programa.
9.35 F. vaikams.
9.55 "Karaokės rytas".
10.05 Animac. f.
10.30 Langas į gamtą.
10.45 Dok. f. ciklas.
11.00 Vaid. f.
12.40 Muzikos maratonas.
15.30 Animac. f.
16.00 "Statyba".
16.30 Muzika.
17.00 Vokietijos miestai.
18.00 "Kelias į dangų".
19.00 "Europos kaleidoskopas".
19.30 Dok. f.
20.00 Pasaulio sportas.
20.30 Animac. f.
21.00 "Žvelkime atidžiau".
21.30 Drama "Sudie, Norma Jean".

LNK TV

PIRMADIENIS, V.20

7.25 Programa.
7.30 Ryto ratas.
9.00 TV parduotuvė.
9.05 F. "Be namų negerai...".
16.15 Programa.
16.20 "...Prieštarauk!"
17.20 "Taip. Ne".
18.10 "Voltronas".
18.35 F. "Be namų negerai...".
19.25 TV parduotuvė.
19.30 "Kruvinajam sekmadieniui atminti...".
20.00 Žinios.
20.25 "Monitorius".
21.00 "Turtuolė".
22.00 "Tangomanija".
22.25 "Trys su puse".
23.00 Žinios.
23.15 "Dviračio šou".
23.30 Nakčia. F. "Berniukai iš Brazilijos".

ANTRADIENIS, V.21

7.25 Programa.
7.30 Ryto ratas.
9.00 TV parduotuvė.
9.05 F. "Be namų negerai...".
16.15 Programa.
16.20 Holivudo žinios.

16.50 "Pasimatymas".
17.20 "Monitorius".
18.10 Animac. f.
18.35 F. "Be namų negerai...".
19.25 TV parduotuvė.
19.30 "Pragiedruliai".
20.00 Žinios.
20.25 "Benny Hillo šou".
21.00 F. "99-1".
22.00 Diskusijų šou "...Prieštarauk!"
23.00 Žinios.
23.15 F. "Komiškos istorijos".
23.45 Nakčia. F. "Elingtonas".

TREČIADIENIS, V.22

7.25 Programa.
7.30 Ryto ratas.
9.00 TV parduotuvė.
9.05 "Be namų negerai...".
16.15 Programa.
16.20 F. "Turtuolė".
17.20 "Tangomanija".
17.40 "Šou bulvaras".
18.10 "Voltronas".
18.35 F. "Be namų negerai...".
19.25 TV parduotuvė.
19.30 Keturi ratai.
20.00 Žinios.
20.25 "Pasimatymas".
21.00 F. "Robotas policininkas".
22.00 "Tarybinės kronikos".
23.00 Žinios.
23.15 F. "Adamsų šeimynėlė".
23.45 Nakčia. F. "Rusiška ruletė".

KETVIRTADIENIS, V.23

7.25 Programa.
7.30 Ryto ratas.
9.00 TV parduotuvė.
9.05 "Be namų negerai...".
16.15 Programa.
16.20 F. "99-1".
17.20 Holivudo žinios.
17.50 "Viskas!"
18.10 Animac. f.
18.35 "Be namų negerai...".
19.25 TV parduotuvė.
19.30 "Kitokia nuomonė".
20.00 Žinios.
20.25 "Šou bulvaras".
21.00 "Atogrąžų karštis".
22.00 F. "Laima Vaikulė".
23.00 Žinios.
23.15 "Benny Hillo šou".
23.45 Nakčia. F. "Vodžekas - iš ugnies".

PENKTADIENIS, V.24

7.25 Programa.
7.30 Ryto ratas.
9.00 TV parduotuvė.
9.05 "Be namų negerai...".

16.10 Programa.
16.20 F. "Robotas policininkas".
17.20 "Tarybinės kronikos".
18.10 "Voltronas".
18.35 "Be namų negerai...".
19.25 TV parduotuvė.
19.30 "Tauro ragas".
20.00 Žinios.
20.25 "Dviračio šou".
21.00 "Taip. Ne".
21.55 F. "Meilės galia".
23.30 F. "Tolima kasykla".
23.50 "Wet Wet Wet". Iš ciklo "Roko legendos".

ŠEŠTADIENIS, V.25

8.55 Programa.
9.00 Ryto ratas.
10.30 Gero apetito!
11.00 "2x8".
11.25 "Tarybinės kronikos".
12.15 "Šou bulvaras".
12.45 "Kontaktas".
13.15 Keturi ratai.
13.40 "Pasimatymas".
14.10 "Tangomanija".
14.40 "Baltojo katino svetainė".
15.10 Kibir tele vibir.
16.30 "Kvailėlis didvyris".
17.30 Dok. f. "Išlikimas".
18.30 Holivudo žinios.
19.00 "Viskas!"
19.30 VRS kamera.
20.00 Žinios.
20.25 "Komiškos istorijos".
21.00 Šeštadienio pokalbiai.
21.55 F. "Jokio "tarimo".
23.35 F. "Monstrai".

SEKMADIENIS, V.26

8.55 Programa.
9.00 Animac. f.
11.00 Šeštadienio pokalbiai.
11.50 "Taip. Ne".
12.45 "...Prieštarauk!"
13.45 "Viskas!"
14.15 VRS kamera.
14.40 "Trys su puse".
15.15 Kibir tele vibir.
16.30 F. "Kova dėl raganosių".
17.30 Auksinė "Discovery" kolekcija.
18.00 "Flintstounai".
18.30 Holivudo žinios.
19.00 F. "Beverli Hils, 90210".
20.00 Žinios.
20.25 Vaid. f.
22.10 Savaitės horoskopas.
22.15 "TV loto-šou".
22.45 "Kruvinasis sekmadienis".

Prie knygos - kavos puodukas

Knygų apsuptyje - knygyno vedėja Danguolė Paliulienė.

Juozo Kraujūno nuotr.

Daugelis tik prorečiais dabar užsukam į knygyną, tačiau kada senasis buvo uždarytas, o naujas kurį laiką neveikė, ne vienas tokios parduotuvės pasigedo. Kam atviruko, sąsiuvinio, žurnalo prireikė, o kas tik šiaip sau pasidairyti nūnai apsilanko naujajame mieste knygynė. Užėjus maloniai nuteikia patalpos. Nors ir nedidelės, išmoningai su tvarkytos, gražiai ant prekystalių išdėliotos knygos, lentynose jos suskirstytos pagal tematiką. Sienos papuoštos paveikslais. Vienu žodžiu, jauku, ir tiek. Dar smagiau pasidaro, kai kiekvieną lankytoją čia su šypsenomis pasitinka knygyno darbuotojos, pataria, padeda išsirinkti pageidaujama knygą.

Literatūros turima įvairios: religinės, teologinės, filosofinės, istorinės. Nėtrūksta knygų apie tremtį ir rezistenciją. Gausu medicinos leidinių, ypač populiarus P. Brego kūrybos. Galima nusipirkti maldaknygių, religinio turinio paveikslų - reprodukcijų. O kur dar kanceliarinės prekės, kurių pasirinkimas tikrai didelis: spalvingi, vaikų mėgstamais pasakų herojais pagražinti sąsiuviniai, yra parkerių, spalvoto popieriaus. Pastaruoju metu pradėta prekiauti ir dabar vaikų labai mėgstamomis mozaikomis "Puzzle". Jos čia pigesnės negu kitose parduotuvėse.

Kalbėjau su Danguole Paliulienė, knygyno vedėja. Paklausta, ko labiau

siai bijo, atsakė, kad ilgapiirščių. Todėl prie kasos atsirado skelbimukas prašantis padėti atsineštus krepšius. Pasidomėjau, kokią literatūrą kupiškėnai labiausiai perka? Pasirodo, didžiausią paklausą turi vaikiškos knygos, medicinos literatūra, meilės romanai. O po 30-50 litų kainuojantys grafikos, skulptūros albumai užsiguli ilgiau. Tokios knygos dažniausiai perkamos dovanai ir ne kasdien, bet ir jos patenka į gyventojų namus. Paprastai daugiausia pirkėjų sulaukiama prieš šventes, mėnesio pradžioje, kai žmonės gauna atlyginimus. Ką domina populiariaji žurnalai "Burda", "Verena", naujajame Kupiškio knygynė irgi gali įsigyti. Vasarą knygomis žadama prekiauti ir lauke. Pravartu būtų jų žmonėms pasiūlyti ir per įvairius renginius. Gal daugiau pavyktų surinkti pajamų.

Pirkėjų patogumui knygynė yra įrengtas ir kavos bariukas. Argi nemalonu pavartyti patikusią knygą ir tuo pačiu laiku paskanauti aromatingos kavos? Tiesa, gegužės pirmosiomis dienomis jis dar neveikė, bet buvo tikimasi greitai jį atidaryti. Todėl palinkėjusi knygyno vedėjai ir jos mažam kolektyvui sėkmės, gausesnio pirkėjų skaičiaus, pažadėjau būtinai užsukti paskanauti karštos kavos. Tą siūlau padaryti ir šias eilutes perskaičiusiems.

Rima ŠIKŠNIENĖ

Rašo kiti laikraščiai

Skaitytojai tikriausiai dar nepamiršo 9-ajame mūsų savaitraščio numeryje iš šių metų vasario 15 d. "Respublikos" cituoto rašinio "Ką sugeba mūsų valdininkai?" Primename, kad jame buvo supažindinta su Žemės ūkio ministerijos kadrais. Konstatuota, jog į ją sugrįžusi vos ne visa buvusio "Agropromo" "grietinė", persikėlęs beveik visas "Vaisiukas" su išėviu iš mūsų rajono V. Einoriu priešakyje. Čia šilta vietele susiradę ir kupiškėnams gerai žinomi S. Tamošiūnas, J. Žebrauskas bei kiti anuometinės vienintelės komunistų partijos asai.

Nuo seno įprastus pinigų "plovimo" metodus buvę nomenklatūrininkai gerai įvaldė ir šiandienos sąlygomis. Jų vadovavimo "meną" ta pati "REPUBLIKA" analizuoja 1996 m. gegužės 7 d. išspausdintame straipsnyje "Slaptieji sandėriai". Rašoma, kad kaip tyčia sužlugdžius "Alytaus mėsos" įmonę, į paruoštą dirvą per dar vieną Žemės ūkio ministerijos pareigūno - sekretoriaus V. Kamblevičiaus protekcijas atėjo Marijampolės kiaulių komplekso savininkas A. Kvedaravičius, turintis AB "Santuva" akcijų paketą. Pastarasis sanavo nugalėtoją "Alytaus mėsą" už pinigus, gautus iš Paramos žemės ūkiui fondo, - iš viso 16,4 mln. Lt. Už šiuos ne savo pinigus A. Kvedaravičius atsiskaitė su "Alytaus mėsos" visais kreditoriais ir "paėmė" fabriką. Nors pinigai iš Žemės ūkio ministerijos fondo skirti paskoloms visiems žemdirbiams, jie atiteko vienam A. Kvedaravičiui, o žmonės, vargstantys tame fabrike, neteko turėtų akcijų. Kažkodėl fabriko turtas buvo tik du kartus indeksuotas ir įvertintas tik 5 mln., kai tuo tarpu pagal aukščiausią indeksavimą jo vertė sudarė 35 mln., pagal vidutinį - 25 mln. litų, o prekinės jo vertės niekas nežinojo - gal jį galėjo siekti net ir 50 mln."

Toliau publikacijos autorė A. Kvedaravičienė pažymi, kad A. Kvedaravičius, matyt, ir pats gerai nesuprato, kokia jo vieta šiame žaidime. Pats stebėjosi, kodėl nustatyta tik tokia fabriko kaina. Pasak žurnalistės, jis į šį ratą pateko atsitiktinai. Kai "Alytaus mėsą" jau buvo atsigaunanti, davė per 2 mln. pelną, o A. Kvedaravičius sumokėjo visas palūkanas, jis parengė bent tris vieneriems metams gauto kredito gražinimo plano variantus, norėjo, kad paskolos būtų pratęstos, bet Žemės ūkio ministerija šį klausimą vis delsė svarstyti, o netrukus buvo sumuštas.

"Grįžusi iš ligoninės, A. Kvedaravičiui pasikvietė Žemės ūkio ministerijos sekretorius V. Kamblevičius ir pareiškė, kad savavimo rezultatai nepasiekti, negauti numatyti finansiniai rodikliai ir jam nieko kito nebelieka, tik gražiai pasitraukti. A. Kvedaravičius nesispyrijo, vėl sutiko su visomis V. Kamblevičiaus sąlygomis: 5 mln. vertės "Alytaus mėsos" akcijas "Santuva"

(Nukelta | 8 psl.)

Studijų savaitė anapus Baltijos jūros

“Atgaiva” jau rašė, kad balandžio pabaigoje vieną savaitę grupė savivaldybių darbuotojų stažavosi Danijoje. Tarp jų buvo ir rajono mero pavaduotoja M. NARMONTIENĖ. Paprašėme pasidalyti įspūdžiais.

- Išvyka buvo surengta Danijos savivaldybių asociacijos iniciatyva. Jie mus globojo, išlaikė, sudarė užsiėmimų programą, pasiūlė seminarų temas. Visa savaitė buvo itin darbinga: paskaitos vyko nuo 9 iki 18 val. Šeimininkai mūsų septynių žmonių grupei surengė išvyką į Vorgdinburgo savivaldybę, per 1,5 val. kelio nuo Kopenhagos, svečiamoms grafystės administracijoje, Vidaus reikalų ministerijoje, Savivaldybių asociacijos spaustuvėje. Žinoma, turėjom šiek tiek ir laisvo laiko pasižvalgyti po Danijos sostinę, apžiūrėti karališkosios šeimos rezidencijos parką, sodą.

Visos paskaitos ir seminarai buvo skirti savivaldos temoms, bendrai pažinčiai su Danijos valdymo institucijomis, administracine struktūra, valdymo grandžių santykiais, jų kompetencija, ūkio sričių prioritetais, finansavimo, biudžeto sudarymo ypatumais. Esama daug panašumo tarp mūsų šalių. Danijoje yra 14 grafystių, jos suskirstytos į 275 savivaldybes, kuriose gyvena vidutiniškai po 18 tūkst. gy-

Kopenhagos gatvėje.

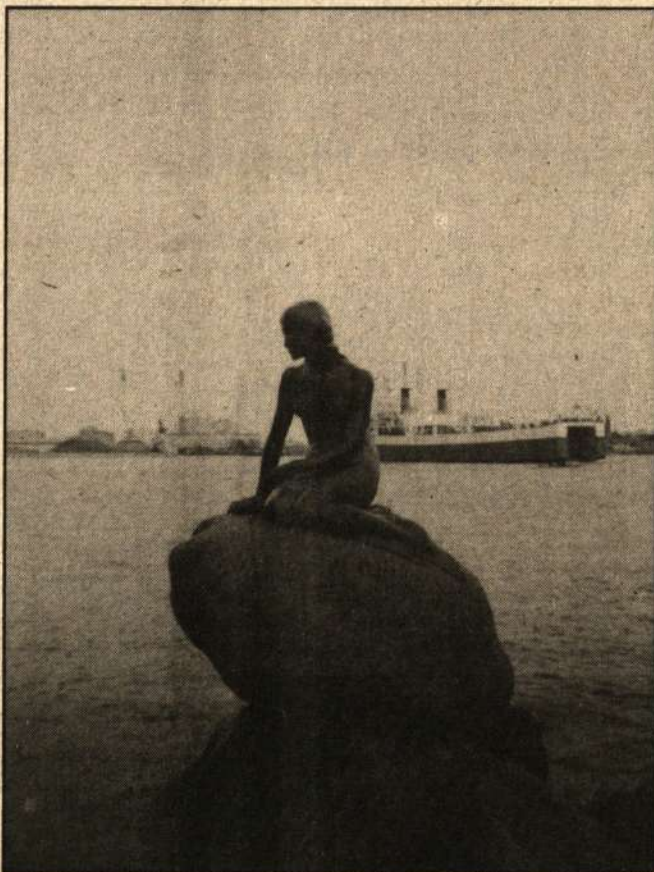
ventojų. Būdinga, kad visų institucijų ir grandžių funkcijos yra tiksliai suformuluotos ir atskirtos. Patys danai sako, kad jų grafystės ir savivaldybių administracijos dirba visiškai nepriklausomai ir turi didelę valdžią. Grafystėms priklauso ligoninės, socialinės paskirties, vaikų, paauglių, negalios žmonių įstaigos. Savivaldybėms - švietimo, kultūros, buitines, sveikatos, aplinkos apsaugos pirminė grandis.

Nuo 1990 m. Daniją valdo socialdemokratai, jų politika yra socialinės pakraipos. Vyriausybė reguliuoja mokesčių bei paslaugų kainų santykį, taiko išlyginimo principą. Neįtikėtinai savivaldybės valstybės yra dotuojamos, turtingesnės moka didesnius mokesčius. Kadangi mūsų sveikatos apsaugos reforma yra orientuota į Danijos modelį, mėginome pasikalbėti apie jų problemas. Šeimininkai buvo labiau linkę dalytis savo pasiekimais, bet ir perspėjo, kad neracionalu pernelyg stambinti ligonines. Domėjomės danų

buitimi, socialiniais sprendimais. Šalyje yra 10,9 proc. bedarbių, jiems mokamos gana didelės pašalpos, užtat trūksta darbuotojų kai kuriose sferose, kur laikoma, kad darbas yra sunkus, pavyzdžiui, senelių priežiūros įstaigose. Sudėtingą laikotarpį išgyvena Danijos šeima. 40 proc. šeimų savo santuokų neįformina. Dėl to 46 proc. kūdikių gimsta nepilnose šeimose. Nuo 1989 m. Danijoje legalizuotos homoseksualistų santuokos. Danų nuostata - nesistengti visų perauklėti, o tik nekliudyti žmonėms gyventi taip, kaip jie nori. Užtat ir Kopenhagoje yra atskiri kvartalai, kur gerai jaučiasi prostitutės, girtuokliai, narkomanai, bet vengia lankytis tvarkingi piliečiai. Yra jaunimo ir vyresnio amžiaus žmonių pamėgti senamiesčio kampeliai. Stebėjomės išėję pasivaikščioti naktinės Kopenhagos gatvėmis: verda, šurmuliuoja gyvenimas, jokių konfliktų. Miesto išskirtinis bruožas diena - gausybė dviračių gatvėse. Elegantiškos moterys, avinčios aukštakulniais bateliais, ramiai sau mina pedalus. Danai pasakojo prieš keliolika metų sostinėje buvus “laisvų dviračių parką”. Nori kur nors nuvažiuoti, susirandi laisvą dviratį, vieton nuvažiavęs, palieki. Kitas žmogus pasinaudos. Dabar šito nebereikia - visi turi savus dviračius.

Ryškiausių įspūdžių vietoje - danų tvarka, švara ir nuoširdumas. Elgėsi su mumis kaip su pasiilgtais giminačiais. Vašino, globojo, mokė. Išvykdama Savivaldybių asociacijos tarptautinių ryšių skyriuje palikau vaizdinės medžiagos ir informacijos apie Kupiškį. Galbūt sulauksim atsiliepiant pasiryžusią su mumis bendradarbiauti Danijos savivaldybę.

Vytenis VALIŪNAS

Garsioji H. K. Anderseno “Undinė”.

Nuotraukos iš asmeninio albumo.

Rašo kiti laikraščiai

(Atkelta iš 6 psl.)

- taigi A. Kvedaravičius - už simbolinę vie-
no lito kainą pardavė AB "Klaipėdis maistas", o šis perėmė "Santuvos" 13,9 mln. litų skolas. Kodėl tik 13,9 mln., kai iš viso paimta 16,4 mln.? 2 mln. litų jau buvo gražinti iš Žemės ūkio paramos fondo, 0,5 mln. litų uždirbo Alytaus mėsos fabriko darbininkai. Taigi likusį kreditą Žemės ūkio ministerijos sekretoriai V. Kamblevičius ir V. Poliūnas, Žemės ūkio banko valdybos pirmininko pavaduotojas P. Venskus, šio banko Alytaus skyriaus valdytojas A. Jasiunskas "Klaipėdos maistui" sutiko atidėti. "Santuvai" to daryti nesutiko, o "Klaipėdos maistui" suteikė fantastiškas sąlygas: 4,6 mln. litų lengvatinis kreditas su 5 proc. metų palūkanomis, kreditas gražinamas pagal AB "Klaipėdos maistas" verslo planą, taip pat gražinamas ir iš Žemės ūkio paramos fondo paimtas 4,4 mln. lengvatinis kreditas su 5 proc. metų palūkanomis, 3 mln. lengvatinio kredito su 10 proc. metų palūkanų per dvejus metus. Tai iki kada numato gražinti kreditą tas jau "Klaipėdos maisto" verslo planas? Iki 2003 metų. Ir kur dingio komercinis kreditas, A. Kvedaravičiaus turėtas iš Žemės ūkio banko? Pavirto lengvatiniu su 5 proc. metų palūkanų kreditu. O kur dar likusieji 2 mln. litų, kuriuos "Klaipėdos maistas" pagal sutartį turėjo padengti iš karto? Nemokėjo "Klaipėdos maistas" nė lito. (...) Taigi dideliame žemdirbių džiaugsmui pranešame, kad sanuotojai iš Paramos žemės ūkio fondo nušvilpė jau 4 mln. litų. Tačiau tai dar ne pabaiga. (...) Lygiai po mėnesio, kai pasirašyta akcijų pirkimo ir pardavimo "Santuvos" ir "Klaipėdos maisto" sutartis, gimė nauja slapta akcijų pirkimo ir pardavimo sutartis. "Santuva", atstovaujama valdybos pirmininko A. Kvedaravičiaus, visas "Alytaus mėsos" akcijas už simbolinę 1 lito kainą jau pardavė fiziniams asmenims - G. Valančiui, N. Kuzmai ir V. Baltuškaui - "Klaipėdos maisto" generaliniam direktoriui ir jo pavaduotojams. (...) Kam jos iš tikrųjų reikėjo, galime tik spėti. Perleisti akcijas kitiems privatiems asmenims daug kartų patogiau nei akcinei bendrovei. Juk "Klaipėdos maisto" yra daug akcininkų ir su daug kuo jie gali nesutikti. Pagaliau taip slapta akcinės bendrovės akcijų jau neperleisi, kaip tai gali padaryti privatūs asmenys. (...) Kas bus galutinis "Alytaus mėsos" savininkas, kai skolos, pradėtos po truputį gražinti iš Paramos žemės ūkio fondo, bus gražintos iki galo? Tai tikriausiai žino Žemės ūkio ministerijos sekretorius V. Kamblevičius".

A † A

Kupiškio rajone gegužės 6-12 dienomis

Ona RAGAUSKIENĖ,	g. 1910 m.,	Šepetos k.
Kazys KIBAS,	g. 1925 m.,	Karallūnų k.
Kazys ALEKNA,	g. 1930 m.,	Oniūnų k.
Vilius VILEIŠIS,	g. 1943 m.,	Adomynės k.
Anelė GAIDIMAUŠKAITĖ,	g. 1905 m.,	Kupiškio m.
Vladislava GRAŽIENĖ,	g. 1928 m.,	Kupiškio m.
Julija PETRONIENĖ,	g. 1911 m.,	Kupiškio m.

Nuoširdžiai užjaučiame gimines ir artimuosius.

SKELBIMAI

KUPIŠKIO ŽEMĖS ŪKIO MOKYKLA

1996/1997 MOKSLO METAMS PRIIMA MOKYTIS ŠIŲ PROFESIJŲ:

ŪKININKO - įgyja traktorininko, automobilių vairuotojo, suvirintojo elektra, šaltkalvio ir ūkininko kvalifikacijas;

NAMŲ ŪKIO MEISTRO - įgyja traktorininko, betonuotojo, mūrininko, tinkuotojo, dažytojo, krosnininko, staliaus, elektromonterio, laukininkystės ir gyvulininkystės darbininko kvalifikacijas;

NAMŲ ŪKIO EKONOMĖS - įgyja sodininkės, daržininkės, gėlininkės, virėjos, konditerės, siuvėjos ir gyvulių augintojos kvalifikacijas.

Priimami baigę 9-12 klasių. Mokymosi trukmė - 2-4 metai.

KALVIO - SUVIRINTOJO - įgyja traktorininko, suvirintojo elektra ir kalvio kvalifikacijas; **SODININKO - DARŽININKO** - vaikinai įgyja sodininko, daržininko ir traktorininko kvalifikacijas, o merginos - sodininkės, daržininkės, gėlininkės kvalifikacijas.

Priimami nebaigę 9 klasių. Mokymosi trukmė - 2 metai.

Visi moksleiviai aprūpinami bendrabučiu, yra valgykla, mokama stipendija. Stojamųjų egzaminų nėra. Dokumentai priimami nuo birželio 10 d.

INFORMACIJA TEIKIAMA TELEFONAIŠ: (8-231) 52-800, 52-966, 52-955.

Direktorius

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖ SKELBIA VIEŠĄ KONKURSAŲ GAUTI

LICENCIJOMS VERSTIS MAŽMENINE PREKYBA ALKOHOLINIAIS GĖRIMAIS.

Konkurso dalyvių dokumentai savivaldybės ekonomikos ir komunalinio ūkio skyriuje (14 kab., Vytauto g. 2) priimami darbo dienomis 15-17.30 val. nuo š. m. gegužės 20 d. iki birželio 10 d.

Papildoma informacija teikiama ten pat ir tuo pačiu laiku, tel. 51-328.

Kupiškio rajono savivaldybė skelbia konkursą autonominio šildymo sistemoms Alizavos kaimo 8 ir 4 butų gyvenamuosiuose namuose įrengti.

Kreiptis [rajo savivaldybės ekonomikos ir komunalinio ūkio skyrių (14 kab., Vytauto g. 2) iki gegužės 28 d., tel. 51-328.

Rajono savivaldybės administracija
SIŪLO susitikti su rajono verslininkais, norinčiais aptarti antrinių žaliavų (makulatūros, skudurų, stiklo taros, padangų ir kt.) surinkimo ir utilizavimo klausimus.

Kreiptis [rajo savivaldybės ekonomikos ir komunalinio ūkio skyrių (14 kab., Vytauto g. 2, Kupiškis) arba skambinti telefonu 51-328 iki gegužės 20 d.

Kupiškio rajono tarybos 1996 m. kovo 28 d. sprendimu Nr. 166 sudaryta savivaldybės uždarytųjų akcinių bendrovių "Kupiškio komunalininkas", "Kupiškio autobusų parkas", "Kupiškio butų ūkis", "Kupiškio spaustuve", "Kupiškio ritualinės paslaugos" ir "Kupiškio medienos gaminiai" valdyba šios sudėties:

pirmininkas - V. Mockus, d. tel. 52-233 nariai:

L. Apšega, d. tel. 54-900
V. Beinoris, d. tel. 52-442
N. Jaruševičienė, d. tel. 52-344
M. Pečkuvienė, d. tel. 51-328
J. Semėnas, d. tel. 52-267.

Rajono gyventojai, turintys kritinių pastatų arba pasiūlymų dėl minėtų bendrovių veiklos, darbo laiku gali kreiptis į valdybos narius.

Valdybos pirmininkas

Steigėjai ir leidėjai -

Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių), Lietuvos krikščionių demokratų partijos, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Lietuvos tautininkų sąjungos, Lietuvos šaulių sąjungos Panevėžio rinktinės Kupiškio S. Lozoraičio kuopa

Kupiškio rajono skyriai

"Atgaivos" redakcinė kolegija:
Ričerdas Krivė, Povilas Narbutas,
Alė Markevičiūtė, Algirdas Petrusis,
Danutė Satkevičienė, Rima Šikšnienė.
Adresas: Vytauto g. 2, II a., 29 kab.

Kupiškis
4880, tel. 51259

SL 2062. Užsakymo Nr. 458. Spausdino UAB "Panevėžio litografija".

Beržų g. 52, 5319 Panevėžys